

сильні паролі та двофакторну автентифікацію для входу в систему, що значно ускладнить завдання зловмисникам.

Зрештою, варто також звертати увагу на захист персональних даних [2] та стежити за їх обробкою за допомогою відповідних програм та сервісів.

Насамкінець, я хотів би підкреслити, що забезпечення кібербезпеки для бізнесу є важливим завданням, яке необхідно вирішувати системно та комплексно.

Список бібліографічних посилань

1. Кібербезпека підприємств роздрібної торгівлі - Wise IT Ukraine. *Wise IT Ukraine*. URL: <https://wiseit.com.ua/fortinet-for-retail/> (дата звернення: 10.04.2023).

2. *Захист персональних даних – WikiLegalAid. Платформа правових консультацій - WikiLegalAid*. URL: https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/Захист_персональних_даних (дата звернення: 10.04.2023).

Одержано 12.04.2023

Емма Сергіївна БАГЛАЙ,

курсантка навчальної групи Ф3-103

Харківського національного університету внутрішніх справ

ПРОЦЕСИ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДОБИ ВІДЛИГИ УКРАЇНИ ТА ЇХ ОБМЕЖЕНІСТЬ

Відлига або хрущовська відлига – це період в історії Радянського Союзу, який у широкому розумінні розпочався зі смерті Й. Сталіна та завершився з приходом партійного угруповання на чолі з Л. Брежневим (1953–1964). Однією з ознак цього періоду було проведення реабілітації частини жертв сталінських репресій.

Реабілітаційні процеси в Україні – комплекс заходів для відновлення справедливості та історичної правди щодо осіб, незаконно притягнутих до кримінальної відповідальності в період утвердження і функціонування в Україні тоталітарного режиму. Реабілітація жертв політичних репресій в СРСР, у тому числі і в УРСР, розпочалася після смерті Й. Сталіна, у часи «хрущовської відлиги». Початку масової реабілітації передував Указ Президії ВР СРСР від 27 березня 1953 р. про часткову амністію ув'язнених [1, с. 112].

Процес реабілітації розпочався у вересні 1953 р., коли Верховному суду СРСР було надано право переглядати рішення колишніх колегій ДПУ, «трійок» і «особливої наради» при НКВС/МДБ/МВС

СРСР за протестами генерального прокурора СРСР. Перші рішення щодо реабілітації приймалися з обережністю, урахуванням розстановки сил у політичному керівництві країни. Відносної масовості процес звільнення незаконно репресованих громадян із концтаборів та в'язниць набув у травні 1954 р. із прийняттям постанови РМ СРСР «Про перегляд кримінальних справ на осіб, засуджених за контрреволюційні злочини, що утримуються в таборах, колоніях і тюрмах МВС СРСР і знаходяться в засланні на поселенні» [2, с. 467]. Урядове рішення передбачало створення центральної і місцевих комісій, наділених особливими правами та повноваженнями щодо перегляду кримінальних справ засуджених за контрреволюційні злочини. Упродовж 1954 – початку 1956 рр. було звільнено майже 15 тис. незаконно репресованих громадян, з яких 1801 повністю реабілітували [2, с. 468].

Подальшим кроком у реабілітації став XX з'їзд КПРС, на закритому засіданні якого вперше прозвучала критика культу особи Й. Сталіна, було викрито насильницькі депортації народів, засуджено застосування репресій проти ідеологічних противників. Відповідно до Указу Президії ВР СРСР від 24 березня 1956 р. «Про розгляд справ на осіб, що відбувають покарання за політичні, службові і господарські злочини» в Україні було створено 13 комісій, яким надавалося право на місцях, після особистого ознайомлення із засудженими, приймати остаточне рішення щодо звільнення їх з-під варті, подальшого утримання в місцях позбавлення волі [3, с. 69].

Одночасно з роботою комісій Президії ВР СРСР проводився перегляд архівно-слідчих справ про державні злочини органами прокуратури УРСР. Як правило, переглядалися справи лише тих засуджених за політичні злочини, від яких надійшли скарги чи заяви від їхніх рідних або творчих спілок, громад. організацій. Одночасно вибірково здійснювалася реабілітація державних та партійних працівників, діячів науки і культури. Протягом 1956 – 1959 рр. було повністю реабілітовано 250 тис. осіб (переважно посмертно), до рідних домівок повернулися тисячі в'язнів ГУТАБу [1, с. 121].

Проте реабілітаційні процеси 2-ї пол. 1950-х – поч. 1960-х рр. мали обмежений характер. Більшість громадян, засуджених за політичними звинуваченнями, не отримали повної реабілітації, а їхні права не були повністю відновлені. Не підлягали перегляду кримінальні справи жертв політичних процесів, сфабрикованих у 1920-х – на поч. 1930-х рр., активних діячів Організації українських націоналістів і Української повстанської армії, партійних діячів та інтелігенції, репресованих за звинуваченнями «у причетності до украї-

нського буржуазного націоналізму» [2, с. 470]. Не виправдав сподівань репресованих народів прийнятий у квітні 1956 р. Указ Президії ВР СРСР «Про зняття обмежень по спецпоселенню з кримських татар, балкарців, турків – громадян СРСР, курдів, хемшилів та членів їх сімей, виселених у період Великої Вітчизняної війни», який позбавляв їх права на повернення на історичну батьківщину [3, с. 71].

У середині 1960-х рр. процес реабілітації було фактично припинено. Кількість переглянутих справ щорічно зменшувалася, перевірки проводилися лише за особистою заявою громадян або їхніх родичів. Таким чином, незавершеність та певна непослідовність реабілітаційних процесів вкотре свідчила, що справді правова держава не могла існувати в умовах радянського ладу.

Список бібліографічних посилань

1. Баран В. Україна в умовах системної кризи (1946 – 1980-і рр.). К.: Альтернативи, 1999. 304 с.
 2. Бажан О. Процес десталінізації в Україні (друга половина 50-х – початок 60-х років). *З архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ*. 1999. № 1-2. С. 464 – 476.
 3. Пристайко В. Як починалась реабілітація. *Початок десталінізації в Україні (до 40-річчя закритої доповіді М. Хрущова на XX з'їзді КПРС)*. К.: Інститут історії України НАН України, 1997. С. 66 – 74.
- Одержано 21.04.2023*

Юлія Сергіївна БАЙДЮК,

студентка навчальної групи Ф6-ПЗдср-21-1

Харківського національного університету внутрішніх справ

ПІДГОТОВКА ДО ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ

Важливу роль у виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень, особливо тих, що вчинюються в умовах неочевидності, відіграє своєчасний огляд місця події. Від правильної організації проведення цієї невідкладної слідчої (розшукової) дії у значній мірі залежить встановлення особи злочинця, механізму вчинення злочину, закріплення отриманої в ході огляду доказової інформації. Слідчий огляд є однією з невідкладних слідчих (розшукових) дій, передбачених ст.ст. 237– 239 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК) [1].

У криміналістичній літературі слідчий огляд розглядається як найбільш складна процесуальна дія, що відповідно до ст. 237 КПК